

10. Gieo một con súc sắc cân đối đồng chất hai lần. Tính xác suất sao cho:

- a). Tổng số chấm trong 2 lần gieo là số chẵn.
- b). Tổng số chấm trong 2 lần gieo bằng 6.
- c). Ít nhất một lần gieo xuất hiện mặt 1 chấm.

LỜI GIẢI

Gieo một con súc sắc cân đối và đồng chất 2 lần

1) Mô tả không gian mẫu

2) Tính xác suất các biến cố:

A: “ tổng số chấm bằng 7”

B: “ tổng số chấm nhỏ hơn 6”

C: “ tổng số chấm chia hết cho 5” D: “ lần đầu là số nguyên tố, lần sau là số chẵn”

E: “ có đúng 1 mặt 6 chấm xuất hiện” F: “ có ít nhất 1 mặt 6 chấm xuất hiện”

LỜI GIẢI

1) Không gian mẫu $\Omega = \{(a; b) : 1 \leq a, b \leq 6\}$. Trong đó a là số chấm trong lần gieo đầu, b là số chấm trong lần gieo thứ hai. Như vậy không gian mẫu Ω có 36 phần tử $\Rightarrow n(\Omega) = 36$.

2) Biến cố A: “ Tổng số chấm bằng 7”. Số trường hợp thuận lợi cho A:

$\{1, 6\}, \{2, 5\}, \{3, 4\}, \{4, 3\}, \{5, 2\}, \{6, 1\} \Rightarrow n(A) = 6$.

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(\Omega)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}.$$

Biến cố B: “ Tổng số chấm trong 2 lần gieo nhỏ hơn 6”

Số trường hợp thuận lợi cho B:

$(1, 1), (1, 2), (1, 3), (1, 4), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (3, 1), (3, 2)$.

$$\Rightarrow n(B) = 10. \text{ Vậy } P(B) = \frac{n(B)}{n(\Omega)} = \frac{10}{36} = \frac{5}{18}.$$

Biến cố C: “ Tổng số chấm trong hai lần gieo không vượt quá 6”. Số trường hợp thuận lợi cho C:

$(1, 1), (1, 2), (1, 3), (1, 4), (1, 5), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (2, 4), (3, 1), (3, 2), (3, 3)$. $\Rightarrow n(C) = 15$.

$$\text{Vậy } P(C) = \frac{n(C)}{n(\Omega)} = \frac{15}{36} = \frac{5}{12}.$$

Biến cố D: “ Tổng số chấm chia hết cho 5”. Số trường hợp thuận lợi cho D:

$(2, 3), (3, 2), (4, 1), (4, 4), (5, 5), (6, 4), (4, 6) \Rightarrow n(D) = 7$.

$$\text{Vậy } P(D) = \frac{n(D)}{n(\Omega)} = \frac{7}{36}.$$

Biến cố E: “ Lần đầu là số nguyên tố, lần sau xuất hiện mặt chấm chẵn”. Số trường hợp thuận lợi cho E:

$(2, 2), (2, 4), (2, 6), (3, 2), (3, 4), (3, 6), (5, 2), (5, 4), (5, 6) \Rightarrow n(E) = 9$.

$$\text{Vậy } P(E) = \frac{n(E)}{n(\Omega)} = \frac{9}{36} = \frac{1}{4}.$$

Biến cố F: “ Có đúng một mặt 6 chấm xuất hiện”. Số trường hợp thuận lợi cho F là:

$(1, 6), (2, 6), (3, 6), (4, 6), (5, 6), (6, 5), (6, 4), (6, 3), (6, 2), (6, 1) \Rightarrow n(F) = 10$.

$$\text{Vậy } P(F) = \frac{n(F)}{n(\Omega)} = \frac{10}{36} = \frac{5}{18}.$$

Biến cố H: "Có ít nhất một mặt 6 chấm xuất hiện". Số trường hợp thuận lợi cho H:

$$(1,6), (2,6), (3,6), (4,6), (5,6), (6,6), (6,5), (6,4), (6,3), (6,2), (6,1) \Rightarrow n(H) = \frac{11}{36}.$$

a). Đặt A là biến cố "Lần gieo thứ nhất xuất hiện mặt có chấm chẵn".

B là biến cố "Lần gieo thứ 2 xuất hiện mặt có chấm chẵn"

Suy ra biến cố \bar{A} "Lần gieo thứ nhất xuất hiện mặt có chấm lẻ". Biến cố \bar{B} "Lần gieo thứ hai xuất hiện mặt có chấm lẻ".

C là biến cố "Tổng số chấm trong hai lần gieo là số chẵn".

Để dàng thấy $C = (A \cap B) \cup (\bar{A} \cap \bar{B})$. Ta thấy $(A \cap B)$ và $(\bar{A} \cap \bar{B})$ là hai biến cố xung khắc nên

$$P(C) = P[(A \cap B) \cup (\bar{A} \cap \bar{B})] = P(A \cap B) + P(\bar{A} \cap \bar{B}).$$

Vì A, B là hai biến cố độc lập và \bar{A} , \bar{B} cũng là hai biến cố độc lập nên:

$$P(A \cap B) = P(A) \cdot P(B) = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}; \quad P(\bar{A} \cap \bar{B}) = P(\bar{A}) \cdot P(\bar{B}) = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}.$$

$$\text{Kết luận } P(C) = \frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{1}{2}.$$

Cách 2: Ta có:

Không gian mẫu $\Omega = \{(m, n) : 1 \leq i, j \leq 6\} \Rightarrow n(\Omega) = 36$.

Gọi C là biến cố "Tổng số chấm trong hai lần gieo là số chẵn".

Ta có $C = \{(m, n) : 1 \leq m, n \leq 6 \text{ và } (m+n) \text{ chẵn}\} \Rightarrow n(C) = 18$.

$$\text{Do đó } P(C) = \frac{n(C)}{n(\Omega)} = \frac{18}{36} = \frac{1}{2}.$$

b). Gọi D là biến cố "Tổng số chấm trong hai lần gieo bằng 6". Các trường hợp xảy ra thuận lợi cho D là

$$\{(1,5); (5,1); (2,4); (4,2); (3,3)\} \Rightarrow n(D) = 5.$$

$$\text{Kết luận } P(D) = \frac{n(D)}{n(\Omega)} = \frac{5}{36}.$$

c). Gọi E là biến cố "Có ít nhất một lần xuất hiện mặt 1 chấm". Các trường hợp thuận lợi của E là

$$\{(1,1); (1,2); (1,3); (1,4); (1,5); (1,6); (2,1); (3,1); (4,1); (5,1); (6,1)\} \Rightarrow n(E) = 11.$$

$$\text{Kết luận } P(E) = \frac{n(E)}{n(\Omega)} = \frac{11}{36}.$$

Cách 2: Gọi A_1 là biến cố "Lần gieo đầu xuất hiện mặt 1 chấm".

Gọi B_1 là biến cố "Lần gieo thứ hai xuất hiện mặt 1 chấm".

Gọi E là biến cố "Có ít nhất một lần xuất hiện mặt 1 chấm".

Ta có $E = A_1 \cup B_1$, và A_1, B_1 độc lập. Nên có:

$$P(E) = P(A_1) + P(B_1) - P(A_1 \cap B_1) = \frac{1}{6} + \frac{1}{6} - \frac{1}{6} \cdot \frac{1}{6} = \frac{11}{36}.$$

11. Gieo đồng thời 2 con súc sắc cân đối đồng chất, một con màu đỏ và một con màu xanh. Tính xác suất của các biến cố sau:

- Biến cố A "Con đỏ xuất hiện mặt 6 chấm".
- Biến cố B "Con xanh xuất hiện mặt 6 chấm".
- Biến cố C "Ít nhất một con xuất hiện mặt 6 chấm".
- Biến cố D "Không có con nào xuất hiện mặt 6 chấm".
- Biến cố E "Tổng số chấm xuất hiện trên hai con bằng 8".
- Biến cố F "Số chấm xuất hiện trên hai con súc sắc hơn kém nhau 2".

LỜI GIẢI

Không gian mẫu $\Omega = \{(a; b) : 1 \leq a, b \leq 6\}$. Trong đó a là số chấm trên con đỏ, b là số chấm trên con xanh. Như vậy không gian mẫu Ω có 36 phần tử $\Rightarrow n(\Omega) = 36$.

a). Ta có $A = \{(6, b) : 1 \leq b \leq 6\} \Rightarrow n(A) = 6$. Vậy $P(A) = \frac{n(A)}{n(\Omega)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$.

b). Hoàn toàn tương tự câu a) có $P(B) = \frac{n(B)}{n(\Omega)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$.

c). Ta có $A \cap B = \{6, 6\} \Rightarrow P(A \cap B) = \frac{1}{36}$.

Do đó $P(C) = P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = \frac{1}{6} + \frac{1}{6} - \frac{1}{36} = \frac{11}{36}$.

d). Dễ thấy D chính là biến cố đối của C nên $P(D) = 1 - P(C) = 1 - \frac{11}{36} = \frac{25}{36}$.

e). Các trường hợp thuận lợi của biến cố E :

$$\{(2, 6), (6, 2), (3, 5), (5, 3), (4, 4)\} \Rightarrow n(E) = 5. \text{ Vậy } P(E) = \frac{n(E)}{n(\Omega)} = \frac{5}{36}.$$

f). Ta có

$$F = \{(a, b) : 1 \leq a, b \leq 6, |a - b| = 2\} = \{(1, 3), (2, 4), (3, 5), (4, 6), (6, 4), (5, 3), (4, 2), (3, 1)\}$$

$$\text{Vậy } n(F) = 8 \Rightarrow P(F) = \frac{n(F)}{n(\Omega)} = \frac{8}{36} = \frac{2}{9}.$$

12. Gieo đồng thời 3 con súc sắc cân đối đồng chất. Tính xác suất :

- Tổng số chấm trên mặt xuất hiện của 3 con súc sắc bằng 9.
- Được mặt 6 chấm.
- Số chấm xuất hiện trên các mặt bằng nhau.
- Tổng số chấm xuất hiện của ba con súc sắc không nhỏ hơn 16.
- Số chấm trong lần gieo thứ nhất bằng tổng các số chấm của lần gieo thứ 2 và thứ 3.

LỜI GIẢI

Không gian mẫu $\Omega = \{(a, b, c) : 1 \leq a, b, c \leq 6\}$. Trong đó a là số chấm trên con thứ nhất, b là số chấm trên con thứ hai, c số chấm trên con thứ ba. Như vậy không gian mẫu Ω có 6^3 phần tử $\Rightarrow n(\Omega) = 6^3 = 216$.

- a). Gọi biến cố A "Tổng số chấm xuất hiện trên mặt của ba con súc sắc bằng 9". Các trường hợp thuận lợi cho A là $\{(1,2,6), (1,3,5), (1,4,4), (1,5,3), (1,6,2), (2,1,6), (2,2,5), (2,3,4), (2,5,2), (3,1,5), (3,2,4), (3,3,3), (3,4,2), (3,5,1), (4,1,4), (4,2,3), (4,3,2), (4,4,1), (5,1,3), (5,2,2), (5,3,1), (6,1,2), (6,2,1), (2,6,1), (2,4,3)\}$. $\Rightarrow n(A) = 25$

$$\text{Vậy } P(A) = \frac{n(A)}{n(\Omega)} = \frac{25}{216}.$$

- d). Gọi A là biến cố "Tổng số chấm trên ba con súc sắc không nhỏ hơn 16". Ta xét các biến cố sau:

A_1 : Tổng số chấm bằng 16, gồm các kết quả thuận lợi sau:

$$\{(5,5,6), (5,6,5), (6,5,5), (6,6,4), (6,4,6), (4,6,6)\}$$

A_2 : Tổng số chấm bằng 17, gồm các kết quả thuận lợi sau:

$$\{(6,6,5), (6,5,6), (5,6,6)\}$$

A_3 : Tổng số chấm bằng 18, có một kết quả thuận lợi (6, 6, 6).

Ta có $A = A_1 \cup A_2 \cup A_3$, các biến cố A_1, A_2, A_3 xung khắc nhau từng đôi một. Do đó có:

$$P(A) = P(A_1) + P(A_2) + P(A_3) = \frac{6}{216} + \frac{3}{216} + \frac{1}{216} \approx 0,0463.$$

- e). Gọi E là biến cố "Số chấm trong lần gieo thứ nhất bằng tổng các số chấm của lần gieo thứ 2 và thứ 3".

Các trường hợp thuận lợi cho E là: $E = \{(2, 1, 1), (3, 1, 2), (3, 2, 1), (4, 1, 3), (4, 3, 1), (4, 2, 2), (5, 1, 4), (5, 4, 1), (5, 2, 3), (5, 3, 2), (6, 1, 5), (6, 5, 1), (6, 2, 4), (6, 4, 2), (6, 3, 3)\}$.

$$\text{Vậy } n(E) = 15. \text{ Xác suất cần tìm là } P(E) = \frac{n(E)}{n(\Omega)} = \frac{15}{216} = \frac{5}{72}.$$

Bài 4: Gieo đồng thời ba con súc sắc cân đối đồng chất. Gọi X là tổng số chấm xuất hiện trên ba mặt con súc sắc sau khi gieo. Tính xác suất để X không nhỏ hơn 6.

LỜI GIẢI

$\Omega = \{(m, n, p) : 1 \leq m, n, p \leq 6\} \Rightarrow n(\Omega) = 6^3 = 216$ (trong đó m, n, p lần lượt là số chấm trên ba con súc sắc).

Gọi biến cố A "X không nhỏ hơn 6", với $X = m + n + p \geq 6$

Gọi biến cố B "tổng số chấm xuất hiện trên ba mặt con súc sắc sau khi gieo nhỏ hơn 6". Các trường hợp thuận lợi cho B là $\{1,1,1\}; \{1,1,2\}; \{1,2,1\}; \{2,1,1\}; \{1,2,2\}; \{2,1,2\}; \{2,2,1\} \Rightarrow n(B) = 7$.

Để dàng thấy A và B là hai biến cố đối, do đó $P(A) = 1 - P(B) = 1 - \frac{7}{216} = \frac{209}{216}$.